Ч. 85. Львів. Неділя дня 16 (29) цьвітня 1900. Річник IV.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цілий рік . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року 2·50 зр. (5 кор.)
на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)
За границею:
на цілий рік . 16 рублів або 36 франків
на пів року 8 рублів або 16 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 9 **ул. Коперника (Ліндого ч. 9.)** Експедиция місцева в Аґенциї Соколовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Слівце до ческих послів.

О скілько знаємо, то вислід вчерашних нарад польских послів соймових і державної ради над внутрішною ситуациєю не ріжнить ся в нічім від ухвал, які запали в «Славяньскім християньско-народнім Союзі», котрого членами суть рускі посли. Ріжниця хиба та, що в польскім «Колі» виявилось більше супротивних гадок і поглядів на ситуацию, а в «Союзі» виявилась однодушність. І польске «Коло» рішило заняти в теперішній сесиї на разї вижидаюче становище супроти непевної констеляциї, але з гори застерегло ся, що не піддержить неоправданої евентуальної ческої обструкциї.

Кажемо: евентуальної, бо ніхто не може нині знати, чи дійсно ческі посли почнуть обструкцию проти інвестицийних предложень правительства і буджетової провізориї? В політиці треба завсїгди розріжнити два моменти: дійсне змаганє і політичну тактику. Дійсне змаганє Чехів стремить до компромісу з Німцями, тактика до осягненя сеї цїли (щоби зневолити бутних Німців до справедливого компромісу) може бути всїляка, навіть досить катеґорична. По нашій гадці — а маємо до того позитивні дані — послїдні виступи ческих послів в соймі при розправі над внесенєм пос. Пацака були більше тактичні, а в меньшій мірі виявляли они дійсні змаганя ческого народу. Дійсні змаганя ческого народу виявив лише ґр. Букоа в своїй умірковании річи. Він домагає ся рівноправности національної, противить ся надмірним жаданям Німців, хоче реституциї національних прав для ческого народу, хоче справедливого компромісу і не відкидає язикових предложень правительства з гори. Ґр. Букоа говорив з душі мас ческого народу, а притім мав на оці не лише інтереси обох народів, але і інтерес держави. Ґр. Букоа говорив яко ческий і австрийский патріот, що числить ся даними.

Якіж суть ті дані? Мабуть не того рода, щоби Чехи мусїли будь-що-будь братись сейчас за обструкцию. Ческі посли застануть в державній радї проєкт язикового закона для Чехії, а може і Морави. Чиж думають они проти сего закона розводити обструкцию? Мабуть політичний розум велить, щоби найперш близше приглянутись сему проєктови, а відтак аж рішати питанє обструкциї. Проєкт язикового закона не є ще законом, а наколи би був невідповідний, то на те буде вибрана язикова комісия, щоби ті невідповідности справити. А щоб справити ті невідповідности, то Чехам треба подбати о вірних союзників. А щоб були вірні союзники, то непорадно посредством обструкциї a priori відтручувати від себе клюби правиці.

Вже др. Кайцль сказав Чехам, що обструкция для обструкциї не може мати позитивного ефекту. В політиці, як в шаховій грі, треба розріжнити дві школи: повільну але певну гру піонами і гру з жертвованєм фіґур. Шахованє піонами певнїйше. Чехи повинні мати на оці евентуальність, що шахуючи правительство можуть дати мата парляментови і — собі. Чи по розвязаню парляменту і систованю конституциї корона рішилась би на признанє Чехам державного їх права? — се дуже сумнїва річ. А що евентуальний бюрократично-німецкий абсолютизм нанїс би Чехам неодну шкоду, се діло певне. Обструкция ческа в сїй хвили, коли правительство в законодатній дорозї намірило привернути Чехам їх язикові права, була би лише водою на млин німецкий. Таж Німці від давна маячать о абсолютизмі, від котрого надіють ся бодай часткової ренеґациї упадаючої німецкости в Австриї. Галичина могла би скорше перетривати еру абсолютизму, а мимо сего посли єї не важились би промостити дорогу для супремациї німецкої в Судетах і Альпах.

Ми надіємось проте, що ческі посли будуть на стілько оглядні, що питанє обструкциї не рішать скорше, поки не розглянуть ся на місци у Відни в цїлій ситуациї. Скажемо навіть, що клюби правиці мають право такого modus procedendi домагати ся від союзних Чехів. Чехи звязані з клюбами правиці від повних трех лїт на услівях взаїмности. Сю взаїмність треба би уперед виповісти клюбам правиці і то з мотивами. Зривати давні звязи без оправданя — се діло некоректне і недостойне. Хиба, що ческі посли будь-що-будь намірили себе з'ізолювати? Вольному — воля, спасеному — рай, каже руска пословиця, але чи порадно було би розривати славяньску солїдарність на користь німецкої Gemeinbuergschaft? — над сим питанєм належало би призадумати ся іменно Чехам.

Правиця, а не Чехи самі, повинна рішити, чи ческі посли мають розвести обструкцию.

Допись.

З Коссівского.

(*Гуцульскі гаразди: Справа Семена Палїйчука*).

(Конець).

Жид (Абрамко Шіссель) бере за оден політок 60 зр., а менї пожичили 100 зр. на 20 років, і коли я се сендзї Окоманови казав, яка менї кривда, то він сего і слухати не хотїв. — Коли бухт заводили (книги ґрунтові запроваджували І. П.), то я умагав ся, аби на мене бухтували, але сендзї (Czauderna І. П.) сказав, я бухтую на того, хто посїдає, коли ти прийдеш до свого ґрунту, то я перебухтую на тебе.

ОСТРОЖНИЦЯ.

(Нарис з життя під час холєри).

(Далї).

Сказавши се—да до Панянського: там Богу невимовно молебень Луцї і Клеопі обслужила, забігла, позваменувала ся у »Всїх Скорбящих«, приложила ся до сьвятої до великомучениці Варвари, а вранцї сїла на »Імператора« і поплила собі. З Кременчуга на зелїзницю до Єлисавета, у Єлисаветї на балагулу, та другого дня у вечері — вже у Христї на баштанї сидїла.

Минув там день-другий. Було саме в середу під другого Спаса: ходимо ми з Христею по баштану на вибіраємо динї й кавуни; думка у неї була вирядити хуру на торг до міста. Великі у неї, невроку їм, добрачі: »Закину, каже, в ярмо як місяць зійде, а доки сонечко встане, вони — мої голублята — і прикотять мої динї та кавуни на базар. Наймитко базарувати ме, а я тимчасом до церкви, службу божу вистою.

Добре.—Вибіраємо, да до одної купи зносимо. Баштан той був недалеко за селом, верстов може три, чи нехай чотири; об'їдеш провалля озвизом, зараз і село. Проти баштану гоней може за двоє — невеличка балка, а в тій балцї криниця, давня вона предавня, нї то нї віку не зазнає; а вже що вода в тій криницї, так й не сказати, яка погожа, пишна да ясна: наче роса Божа, пєш її — і ще хочеть ся! От колиб нашим ченцям з братства отаку криничку! яку-ж силу гроший вони з неї заробили... образ явленний вимолили-б собі. Там над криничкою по балцї і сестринї волики і корівка ходила; наймитча їх пасло.

Отож стоїмо ми з Христею біля купи кавунів та міркуємо, як єго зручнїйше: чи до купи шарабан*) підкотити, чи купу до шарабана переносити. Підкотити, думаємо зручнїйше, да чи стане на те нашої снаги? Обідві ми безсилки, а котити не близько, та ще трохи і проти гори, чи вивеземо самотужки? Міркуємо, аж чуємо: дзинь, дзинь, дзинь! Глянули, курява по шляху густою хмарою суне. Хтось то їде. Ми собі і байдуже, нехай з Богом їде! мало тут хиба всякого народу на день переїде. Колиж чуємо, дзвоник занїмів, стало.

— Се, — каже Христа, — хтось проїзжий зупинив ся кавунів куповати; треба піти на зустріч, провести від собаки; а Галка таке не на привязї, як вступила в обід, так і забула. Треба йти; Галка злючий собака, кинеть ся на чоловіка та ще і литки полатає.

Рушили ми до воріт. Аж нї, нїхто не йде, стоїть той возок саме проти кринички.

— Се подорожні якіїсь, — каже Христа — зупинили ся душу промочити. Нехай доброго їм здоровля пивши.

Небавом той віз пробіг поуз баштан.

Глянули ми, не розберемо, що воно за люди, понапинали собі на голови гостроверхі кибки, тілько ніс та очи сьвітять ся. Від пороху бачте.

— Мабуть жиди, — каже сестра.

— То й вони, — кажу я, — да тілько як же воно так: жиди, а з двоником.

— У нас їздять.

— А в нас сего не можна. У нас, коли ти жид, так і будь жидом.

Перекинули ся словами, тай знов за своє діло. Аж ось йде наймитча сестрине.

— А що ти, Мусїйку? — сестра до єго.

— Нїчого-м собі так, щось не то їсти хочеть ся, не то смага пала, може-б полуднувать?

— Полудновати, — каже Христа, — ще рано; чи давно той обід був... А коли смага, візьми кавунець тай перебий...

(Далї буде).

*) возок — на зелїзних осях.

Маю полонину »Млаки« $66^1/_2$ морґа, а відтак наддали менї 125 морґів »валєнту«. На тоту полонину пожичив я у Мендля Фейера з Жєбя 350 зр. на обертин (зн. коли гуцул і за рік обернув би гроші, то жид має подати полонину назад І. П.). Жид властиво мав менї дати 400 зр. за аренду, але каже: я собі лишаю 50 зр., бо може твоя родїя буде чіпати ся до полонини, то абих мав чим процесувати ся. Жид має полонину доти робити, доки я єму гроші не подам. Властиво ми умовили ся тогди, коли я у него гроші брав, що як не подам єму гроші, то має держати ту полонину через *»девєносто«* (90) років, а потому має тота полонина перейти на мій відродок (наслїдників І. П.) а не жидівский. Жид пахтує (віднаймає І. П.) ту полонину другим і бере за одно лїто 100 зр. і терх бриндзї (2 бербениці бриндзї вартости 24 зр. І. П.) Перед кільканайцятьма роками продав жид лїса з тої полонини Пшибиловскому за 800 зр. і менї не подав з тих грошей анї крейцара, хоть я мав з жидом таку умову, що як продасть лїс, то подїлим ся грішми; кажу: продаш за крейцар, то купим сїрник і подїлим ся сїрниками.

Перед Іллями (св. Ілиєм 1/8) буде 2 роки, як барон Валїш (управитель в Жабю. І. П.) прийшов зі судовим урядником і своїми побережниками вимітувати мене з ґосподарства. Нас нїкого не було дома, тілько дївчинка шкільничка з дитинов. Побережники *прорубали двері в комору, з котрої менї пропало у той час 75 левів* і вікидали річи на мій ґрунт, а бжоли на чужий ґрунт. Постіль, скриню, бербениці, полїбочок, 2 кедрові відра і другі річи порубали на кавалки, склали в могилу і оперед хати запалили в білий день. Я ходив до адвокатів до Кут, до Дудикевича в Коломиї, вони робили подаваня і я доси не мав справи. Ходжу по сьвітї тай валєю ся під чужими хатами.

Перший ужиток з мого ґрунту взєли: 2 вози кукурудзів (шульків), капусти (головок) на 4 ґазди, хоть на які (вистало би і на 4 ґазди. І. П.), 100 кил (100 кірців) боришки (барабуль), 6 кил бобу, $1^1/_2$ кила гороху, 3 кил пшеницї, ячменю 6 кил, маку на 2 бербениці, фасуль $1^1/_2$ дїлетки. *Городи не їшли забирати* (зн. виганяти гуцула з грунту. І. П.) *доти, доки я не обробив.*

Се все менї зробили за якісь кошта 60 зр., котрі сендзя Окоман мав присудити Абрамкови Шіссель». (Відай Restforderung vom Vergleiche vom 19/I 1892 Zl. 834).

До свого хлопоту заплатив ще Семен Палїйчук Абрамкови Шіссель в 1888 р. 26 зр., а в 1889 р. раз 90 зр., а другий 10 зр.

Оба „Кола“.

»Коло« соймове і »Коло« польске державної ради, скликані презесом, пос. Яворским на вчерашний день для спільної наради, зібрали ся в соймовій сали о год. 4 по пол. і обговорювали полїтику в державі і краю до год. 10 вечером. Між послами побув короткий час мінїстер Пєнтак, а в нарадах взяли удїл також посли, які не належать до »Кола« польского у Відни, як Стояловский, Бойко, Кремна і др. Опонентами були пос. Райский і Рутовский. Особливо сей послїдний закидав »Колу« польскому веденє расової, славяньскої полїтики, яка грозить потрясенєм підвалин держави. Чехи не можуть бути нїколи щирими союзниками Поляків, твердить бесїдник, не лише в справах австрийскої полїтики, але і ширших, народних ідеалів, бо їх очи звернені на північ, до найтяжшого ворога Польщи. Боронили полїтики »Кола« презес Яворский, Козловский, Вайґель, Соколовский, Абрагамович, Дїдушицкий — а пос. Санґушко поставив ось яку резолюцию: Зібрані на засїданю соймового »Кола« польского дня 27. цьвітня, по вичерпуючій дискусиї про полїтичну ситуацию, висказують »Колу« польскому у Відни признанє і довірє. Соймове »Коло« висказує переконанє, що головною підставою пожиточної дїяльности польского »Кола« у Відни є удержанє солїдарности так внутр »Кола«, як також в краєвім соймі — а судячи всякі, з парляментаризмом незгідні обструкцийні средства, звідки-небудь они походили би, висказує переконанє, що »Коло« польске рішучо буде стреміти до привернення нормальних, парляментарних відносин, необхідних для удержаня поваги і могучости держави, а також для розвою найжизненнїйших інтересів нашого краю та заразом буде постійно стеречи засад автономії краєвої.

Заким ся резолюция прийшла під голосованє, заявив пос. Стояловский, що буде за нею голосувати, о скілько ходить тут о народну полїтику у Відни. Ріжниця між ним а »Колом« є в поглядах на веденє внутрішних справ краю і тому він не може вступити до »Кола«. Пос. Романович буде також голосувати за резолюциєю, даючи сим признанє добрій волї »Кола«, а не вислїдам єго дїяльности. Нарештї пос. Бернадзїковский заявив, що він і єго одномишленники не будуть голосували за першим уступом резолюциї, бо признаня і довіря для »Кола« они не можуть ухвалювати. Після того резолюцию кн. Санґушка ухвалено величезною більшостию. Презес пос. Яворский заповів дальше засїданє »Кола« на недїлю, для наради в справі виборчого комітету.

З полїтичного поля.

Сойм ческий покінчив вчера дискусию над внесенєм пос. Пацака. Пос. Бендель виступив против Крамажа, закидаючи єму, що розаґітував ческий народ та знасилив Нїмцїв в ческім соймі. Відтак атакує поступованє консервативної шляхти. Пос. Крамаж витикає Нїмцям обструкцию в радї державній, яка була причиною lex Falkenhayn, що Нїмцї змняють свої засади і придержують ся такої, яка в данім часї, або данім місци для них кориснїйша. На Моравах они самі не признають засади більшости, в Чехах виступають против неї. Нїмцї завинили, що угодова акция угрязнула, бо оперли ся сему, щоби дальший хід єї відбув ся в Празї. По промовах послів Фурнїра, Шаманка і Пацака ухвалено більшостию голосів Молодочехів і консервативної шляхти, переслати ухвалене внесенє комісиї.

В *долїшно-австрийскім соймі* нараджувано ся над проєктом закона о реґуляциї платнї промислових учительок при народних і видїлових школах в долїшній Австриї, з виїмкою Відня. Посол Кронаветер внїс, щоби сим законом обняти також місто Відень. По довшій дискусиї відкинено се внесенє 26 голосами против 19. Тодї пос. Люеґер візвав віденьских послів, щоби опустили салю і всї віддалили ся.

Анґлїйска королева Вікторія, відбувши подорож до Ірляндиї, де єї горячо принимано, видала тепер відзив до Ірляндцїв, в якім дякує їм за сердечне принятє, що стане для королевої дорогою памяткою.

Сегорічний конґрес славяньских дневникарів, — як доносить з Загребу — відбуде ся правдоподібно в Спалято. Первісно він мав відбути ся в Загребі. В справі того конґресу звернув ся до правительства п. Мазура, але краєве правительство не дало свого дозволу на відбутє конґресу з огляду на се, що ту розходить ся о допущенє до участи в конґресї дневникарів з Австриї. Правительство мотивує свою заборону тим, що при теперішних обставинах конґресу не мож погодити з інтересами краю. П. Мазура поробив кроки в цїли урядженя конґресу в котрімсь з австрийских міст.

Англичани вже зігнали Боерів з під Вепенер та намагали ся ще і взяти до неволї облягаючу армію боерску. Однак сей намір зійшов на нїчо. Ґенерал Френч заняв Деветсдорп в середу пополудни; в четвер рано прибули єго передні патролї на дорогу в напрямі Лєдібранд як-раз в хвилї, коли з далека зникали нічні, задні патролї армії Боти. Дневники поміщають лист одного Боера, що боре ся в таборі під Ґлєнкое. В листї сїм ситуацию Боерів описує дуже песимістично, бо між ними все тільки придумують: Як се все скінчить ся, до чого доведе борба? Відразу Боери бороли ся з перемагаючою силою, а тепер відношенє змінило ся на 1 до 10, а відношенє боерскої артилєриї до анґлїйскої ще гірше. Портуґалїя виступила також неприязно супроти Боерів — їм додає сили хиба розпука. Точнїйші дані з операций ґенерала Френча подає «N. W. Tagblatt» в телєґрамі з Льондону: Увільненє Вепенера можна уважати за річ доконану, але се має лише другорядне значінє. Цїла вага концентрує ся на анґлїйску пробу обійти колюмну Девета. Чи се поведе ся, ще не можна твердити. Для Боерів може тут бути небезпечною лише бриґада кінноти Френча. Френч перейшов ріку Модер і станув під Вальбанком о 20 миль від точки, де можна відтяти Деветови відворот. В тій самій хвили Боери стояли від тої критичної точки о 15 миль. Розходить ся отже о се, хто кого випередив. Коли Френч потрафив своїми помученими кіньми станути скорше на лїнії відвороту, Англичани відтяли би Боерів, колиж нї, то Девет находить ся вже в безпечнім місци. Головною цїлию Робертса було, віддїлити віддїли Боерів, котрі оперували на полудни Оранїї від ядра їх армії і повторити се, що стало ся з колюмною Кронїого. Сли єму се не поведе ся, цїлий той величезний маневр не принесе єму великих користий, бо він і так мусить знов звернути ся на північ і наново орґанїзувати похід в сторону Кронштаду.

Галицкий Сойм.

(13. засїданє з дня 28. цьвітня).

Маршалок відкрив засїданє о годинї $10^3/_4$. Посли явились в значнім комплєтї, позаяк станьчики хотїли би ще в сїй сесиї перевести внесенє пос. Дунаєвского о заведеню збірних громад. І сам Дунаєвский явив ся нинї вперве в палатї. При нетициї Ґоршкова ударив пос. Стояловский дуже сильно на правительство за те, що заряд неполомицких лїсів гандлює деревом лише з жидами, а ті використують християн. Правительство не є таким банкротом, як деякий шляхтич, щоби мусїло аж жидів брати до своїх інтересів. Цїкавим явив ся відтак факт, що внесенє пос. Стояловского о скликанє анкети в справі видавництв «Maciergy» нїхто не попер. Слїдувало перше читанє внесень кр. видїлу на уложенє закону о водопроводах у Львові і на данє поруки краю для нової позички міста Львова в сумі $6^1/_2$ мілїона корон. Внесенє се відослано до комісиї буджетової. По поладнаню петициї Баранова мотивовав пос. Дунаєвский своє внесенє в справі реформи закона громадского і сполученя видїлів повітових з староствами. Справу реформи порушано від 25 лїт, в найновійших часах в 1893 і 1896 р. Всї признають, що адмінїстрация теперішна лиха. На жаль, правительство не дало доси почину до поправи дїла. Длятого кружок «реформаторів» взяв ся за сю справу. Закон громадский з 1866 р. накладає за тяжкі задачи на громади. Ті задачи переходять їх сили інтелєктуальні і грошеві. Средства материяльні най подає повіт, а виконанє адмінїстрациї треба віддати в руки фахових людий. Длятого рівночасно повинен сойм завізвати правительство до сполученя повітової автономії з староствами. Просте сполученє двора з громадою недостаточне. Двір з традициями своїми щез би тодї, а громада не зискала материяльно богато. Двори польскі мають свою історичну місию. Лиху адмінїстрацию не поправимо також помноженєм урядників. Нинї вже сих урядників за богато. Третина молодежи служить в війску, третина в урядах, а трета третина мусить всїх живити. Новий закон громадскої орґанїзациї зближить суспільні верстви до себе. Енерґія і средства зростуть через сполуку кількох громад і дворів в одну цїлість. Внесенє відослано до краєвого видїлу для справозданя.

Пос. Стояловский мотивовав своє внесенє, щоби при низших рільничих школах завести зимові курси науки для синів селян. — При справозданю правничої комісиї що-до вилученя 1366 морґів з громади Невичі а прилученя сеї землї до Станиславчика (референт пос. Каратницкий) піддержав пос. Барвіньский претенсию громади Станиславчик.

Справозданє правничої комісиї о справозданю кр. видїлу з дїяльности VI. департаменту (пос. Савчака) принято до відомости. Пос. Ротер виявив свій жаль, що доси не засїдає в соймі ректор полїтехнїки. Пос. Стояловский жалує ся, що справозданє правничої комісиї роздано в послїдній хвили. Бесїдник ударяє на суди, в котрих селяни прогривають справи проти жидів і дворів. Пропінация віддає ся жидам. Шупасництво мальтретує лише бідних людий. Селяни пють дуже, а видїл о се дбає, віддаючи жидам пропінациї. Пос. Бойко протестує проти сказаня о. Стояловского, будьто селяни пють. Він доставить резолюцию, щоби завізвати правительство, яби оно дбало о здорову, нефальшовану горівку в жидівских шинках. Пос. Савчак протестує проти деяких замітів о. Стояловского.

Пос. Небиловець констатує, що селяни дїй-

сно пють і сим себе руйнують, а злий примір дає їм навіть інтеліґенция. Селянина запитого завів жид до нотаря і зробив з ним контракт на продаж господарства. По промові референта принято справоздане виділу до відомости.

(Година $1^1/_2$ засїдане триває дальше).

Новинки.

— **Стан здоровля** Преосв. Митрополита Куїловского погіршив ся. Живчик бє приспішено, доходить до 102 разів на мінуту. Загальне ослаблене. Недужий не позваляє відвиджувати себе навіть найблизшим своякам, звиняючи ся потребою найбільшого спокою.

— **Лат. архиепископ Моравский** має ся лучше Недужий чує ся свобіднїйшим і приймає їду, однак ослаблене триває дальше.

— **Іменованя Русинів в Боснії.** З наших земляків, що находить ся в правительственній службі в Боснії, аванзували в остатнім часї отсї: Северин Медведский на радника висшого суду; Мирон Зарицкий на правительственного радника; радників Миколу Яворского, Володимира Струтиньского і д-ра Миколу Крижановского придїлено до висшого суду; Василь Вусович на заступника прокуратора; Михайло Тимчишин і Винкентий Яворский на судових секретарів.

— **З Підгайців.** Ремісниче товариство »Поміч« в Підгайцях устроює в Томину недїлю в сали повітової ради на дохід будови власного дому театральне представлене. Відограна буде мельодрама в 5 діях І. Гушалевича *„Підгіряне“*, музика М. Вербицкого; ролї виконають підгаєцкі міщане. — Вступ на салю: крісло первородне 2 корони, в дальших рядах $1^1/_2$ корони, партер 1 корона, а для селян, міщан і ґарнїзону 50 сот. Наддатки принимають ся з подякою. Білєти можна дістати у п. Квятковского, а в день представленя вечером від 7. години при касї; початок о год. $7^1/_2$.

— **З угорско Руси.** Мукачівский епископ Юліян Фирцак — як доносить пештеньска »Недїля« — розіслав духовеньству своєї епархії пістне окружне письмо, а в нїм припоручає сьвященикам, щоби основували братства тверезости. Як пишуть »Недїлї« з земплиньскої Верховини, в малім селї Кленовій оснував уже таке братство тамошний душпастир Іриней Легеза і оно числить 120 членів. Кленова було давнїйше село дуже запущене: люде валяли ся в коршмах, задовжувались, збіднїли, поле позбували, часть еміґрували до Америки. З часом завляки працї о. Легези стало інакше: люде довги повиплачували, поля повідбирали, рогата худоба там найкрасша на цїлу Верховину. Тепер завело ся там і братство тверезости, а надїятись, що невдовзї стане і читальня. Ревний сьвященик богато доброго може зробити в громадї...

— **Шкільні фериї по селах.** Віцепрезидент шкільної ради краєвої др. Бобжиньский заявив онодї на засїданю шкільної комісиї соймової, що розіслав обіжник до шкільних рад окружних, щоби они рішали, коли мають бути фериї для школярів по селах, щоби дїти могли помагати родичам при роботї в поли.

— **Почтові трафіки.** Мінїстерство торговлї наміряє построїти по селах, в яких для браку условин не може находити ся почтовий уряд, але заходить конечна потреба правильної почтової комунїкациї, трафіки почтові. До обсягу їх дїяльности буде належати: продавати почтові значки, приймати та видавати листи, доручувати авіза на вартісні посилки, находячі ся в властивім урядї почтовім, вкінци посередничити при надаваню вартісних посилок. Такі трафіки будуть держати особи заслугуючі на довірє, також за винагородою.

— **За посольскі диєти** упімнув ся пос. Стояловский, позиваючи правительство перед державним трибуналом. Рішенє трибуналу має нинї запасти. Справа ся набирає загальнїйшої цїхи, бо позов кс. Стояловского виходить з заложеня що диєти посольскі, а зглядно відшкодоване подорожи не є анї платнею, анї доходом, але заробком посла; є се лише дневні алїмента, які мають уможливити особі посла приїзд і удержанє до місця, де радить парлямент. Інституция диєт є частию комплєксу норм, поручаючих послови нетикальність єго особи і усуненє всяких трудностий в виконуваню єго мандату. Також і на підставі анальоґії закона з дня 21. цьвітня 1887 р, котра виймає з під екзекуциї побори, призначені на покритє видатків в публичній службі — виводить позов кс. Стояловского, що в жаднім випадку не сьміє бути наложений секвестр на посольскі диєти, а єму самому належить ся від держави зворот всїх задержаних диєт.

— **Смерть в огни.** В селї Кусна, коло Яструбів лучило ся велике нещастє. На горбку коло села стояла мала хатина Єдлєцкого. Дня 22. с. м., коли саме вертали люди з церкви, побачили хату Єдлєцкого в полуміни. Про яку небудь поміч не було і бесїди. Вода була далеко, а огонь обхопив був вже цїлу стріху. Заким прибігли сусїди, огонь знищив вже стодолу і хату. При сїм однім нещастю не обійшло ся без другого, ще більшого. Межи згарищами найдено два трупи. — Причиною пожежи була неосторожність. Малий 6-лїтний хлопець бавив ся в стодолї сїрниками і підпалив солому. Огонь обняв стодолу і сейчас перенїс ся на хату. Перша спостерегла огонь жена Єдлєцкого, Мария. Она кинула ся в поломінь і винесла 2-місячну дитину з колискою, а опісля вернула, щоби виратувати 4-лїтну донечку. Однак заморочена димом упала при постели, на якій лежала дитина, і вже більше не піднесла ся. Єї найдено цїлком спалену при постели, як витягнула руки, щоби забрати дорогу дитину.

— **Військові музики** будуть грати в маю: в стрийскім парку дня 8., 17. і 31.; в поезуїтскім городї дня 22.; перед палатою намістника дня 1. і 25.; перед корпусною командою дня 3. і 29.; на Високім замку дня 15., а перед домом Інвалїдів дня 10. мая. Початок все о год. $5^1/_2$ пополудни.

— **Убійство в Хойницях.** Підозрилими о участь в злочинї довершенім на Вінтері є також рабін Розенбавм і торговельщик Йонас з Черска. Они оба були дня 4. марця, с. є. 8 день перед убійством Вінтера, в Хойницях. Рабін Розенбавм заперечує вправдї, немов би він був тодї в Хойницях, але се запереченє збільшає ще єго вину. Начальник стациї Дресслєр зізнав під присягою, що сам куповав Розенбавмови карту їзди до Хойниць. Проти сего твердженя поставили жиди сьвідка в особі одного жандарма, котрий заявив, що о скілько він знає, то Розенбавм лежав до 8. марця недужий.

Один парубок з Яндсбурґа доніс прокураторови, що Ізраельский продавав єму одежу Вінтера. — Що убийства в Хойницях довершила ся сама рука, що в Черкку, доводить се, що на обоїх жертвах замічено ті самі способи перетинаня мясців.

»Strassburger Ztg.« доносить, що кров, яку найдено в флящинї в синаґозї і вислано до д ра Бішофа в Берлинї в цїли переведеня ним хемічного розбору, не дійшла ще до адресата. В Хойницях ствердили міскі хеміки, що ся кров не походить з курки.

В Хойницях переслухано в останних днях всї служниці, що є на службі у жидів, в цїли вислїджени, де прано покровавлене білє по сповненім убійстві. Вислїд сего ще невідомий. — Роз'ярене проти жидів ширить ся по цїлих західних Прусах і прибирає що-раз більші розміри. — Оборони Ізраельского приняв ся адвокат Машке.

— **Виключоне жидів** з лави судиїв присяжних в Будапештї. При нагодї розправи перед присяжними против жидівцї, обжалованій о убійство дитини, державний прокуратор виключив з лави усїх жидів. Мимо рекримінаций оборони, прокуратор обставав при своїм виесеню, подаючи за причину, що в послїдних днях лава увільнила дві жидівки, обжаловані о такий самий злочин.

— **Чи се люди?** Про нечувану жостокість европейских кольонїстів в Конґо доносить антверпский «Petit Bleu». Кореспондент сего дневника пише: Коли мурини принесуть ґуму на продаж, сейчас окружають їх вояки. Мурини приносять ґуму в кошах, в яких має бути по 4 кґ. ґуми; вояки переводять важенє принесеної ґуми. Наколи в коши є 5 кґ. ґуми, то властитель єї одержує місто належної заплати кусень сукна, або якої иньшої материї. Але горе тому, в чиїм коши найде ся лишень 4 кґ. ґуми; не тілько нїякої заплати най не сподїє ся, але одержить ще за кару 100 київ. Лучали ся часом такі випадки, що цїлі муриньскі села пішли з димом за то тільки, що не кождий єго житель приніс кіш ґуми. Раз принесли 50 муринів по кошеви ґуми, а село числило 100 домів. Всїх 50 забрали плянтатори в неволю, село їх спалили до тла, а иньших муринів поубивали. Заполонених висилають кольонїсти до бою проти других муринів, а в нагороду за віднесену побіду позваляють їм з'їдати побіджених.

Неменьшу сензацию викликало поступованє аґента Ванцикеня. Він поїхав до Конґо яко душпастир. В Конґо був настоятелем місиї, пізнїйше викладав на унїверситетів в Лєвен, де виступав проти торговлї невільниками, а тепер є аґентом торговельного товариства антверпского. Ванцикен допускав ся в Конґо нечуваних злочинів на муринах. Він сам убивав женщини і дїти, а опісля казав їх голови вбивати на палї. Кореспондент «Petit Bleu» доносить також о зізнаню шістьох вояків, котрі заявили, що Ванцикен казав одному муринови вбити в чоло кіл так, що другий конець кола вийшов противною стороною голови. Опісля велїв Ванцикен стріляти до сего мурина, а вкінци єго голову застромити на паль. Подібних історий наводить «Petit Bleu» більше, але вже сї можуть дати ясний погляд, як поступає ся в Конґо з автохтонним населенєм.

— **З Відня до Парижа** самоходом приїхав один з редакторів Extrablatt-у, п. Юлїй Лєві. Він виїхав автомобілем дня 9. с. м., а вже дня 19. с. м. був в Парижи. Автомобіль видержав дуже добре далеку дорогу і в однім зі складів автомобілїв він виставлений тепер для реклями фабрики. Той сам Лєві в р. 1889 відбув подорож з Відня на париску виставу — віденьским фякром.

— **Причинок до убійства в Польній.** Найвисший трибунал зніс перший засуд против жида Гільзнера і зарядив нову розправу перед иньшим судом присяжних.

— **Огнї.** В Зборові на передмістю Куклинцї згоріло дня 18. с. м. 18. господарств.

В Угерцях коло Городка згоріло в наслїдок неосторожности 14 селяньских домів. Шкода виносить около 115 тисяч корон.

— **Новий винахід.** В Данії винайшов один електротехнїк прилад, за якою помочию буде можна пересилати рівночасно кілька телефонатів на однім дротї. Прилад сей названо телефоноґраф, а проби з ним відбудуть ся небавом в Берлинї.

— **Дрібні вісти.** В Коломиї пропав ученик І. кл. ґімназияльної Т. Близших відомостий на разї нема. — В найденім трупі на зелїзничім шляху коло Ярослава пізнано В. Ваґнера, ученика VII. кл. видїлової. Він є сином зелїзничого кондуктора Йосифа Ваґнера, батька 11 дїтий. Причину самоубійства викаже судове слїдство. — В Оттаві (Америка) знищив огонь 2.000 домів. Огонь триває вже кілька днїв. Доси виносить шкода до 4 мілїонів долярів. — Президия міста Львова не прихилила ся до прошеня о субвенцию тих акторів театру ґр. Скарбка, котрі рішились остати у Львові і давати представленя до часу, поки п. Павлїковский обійме директуру. — В Амстердамі вибухнув страйк між зецерами. З сеї причини не вийшло кілька дневників. — В Буенос Айрес оподатковано всїх циклїстів по 5 долярів річно. З сего фонду буде ся направляти гостинцї і улицї. — Львівскі возні судові мають одержати ровери. — В горах за Станиславовом упали великі снїги. Температура обнизила ся значно. — Диплом архитекта признала екзамінацийна комісия в Будапештї панні Єрице Павлос. — В Неаполи стрітили ся кн. Фердинанд болгарский з королем Гумбертом. — Коло Медіяс на Угорщинї жандарм Шекереш убив скритоубійно підчас служби свого товариша за те, що мав більше щастя у дївчини, в якій оба любили ся.

Телеґрами.

Берлин, 28. цьвітня. Буджетова комісия нїмецкого парляменту приняла вчера 20 голосами против 8 внесенє центра, який признає правительству в цїлости жадане побільшенє воєнної фльоти, а натомість вичеркнула видаток на помноженє заграничної фльоти і зредукувала побільшенє материялів. На покритє сих всїх видатків мають між иньшим завести ся нові податки.

Вешинґтон, 28. цьвітня. Правительство Сполучених Держав доручило турецкому амбасадорови ноту в справі виплати відшкодованя. Однак нота не містить в собі жадного ультімата.

Берлин, 28. цьвітня. Проф. Макс Шілєр відкрив бакциль рака.

Льондон, 28. цьвітня. Daily Telegraph доносить з Кімберлєй під вчерашною датою: Віддїли дивизиї ґенерала Гутнера прибувають щоденно до Наталю. Ґенерал Метуен находить ся ще в Болгоф.

Еляндляґте, 28. цьвітня. Боери послїдної ночи уставили ще одну армату, так що тепер три армати звернені на фронт анґлїйских військ.

Оттава, 28. цьвітня. Згоріло майже цїле місто. Шкода виносить 12 мілїонів долярів. Около 10.000 осіб остало без хлїба; 7 осіб пожило смерти.

Знаменитий коняк французский курацийний *відзначений на львівскій виставі*, цїла фляшка 3·50, пів фляшки 1·80, чверть фляшки 1 зр., набути мож лише в торговлї
ЛЕОНАРДА СОЛЄЦКОГО
Львів, ул. Батория ч. 2. 24—30

„Леонардівка“ незрівнаної доброти, стара житня горівка — бутелька 1 зр., пів бутельки 50 кр.
Поручає торговля
ЛЕОНАРДА СОЛЄЦКОГО
Львів, ул. Батория ч. 2. 25—30

Помимо що вовна і розгар подорожіли о 30% — продає, поки старчить, **ковдри і матераци** по давних низьких цїнах лише специяльва робітня і маґазин постели
8—30 **ЙОСИФ ШУСТЕР**
Львів, Коперника ч. 5. Цїнники даром

Малий фейлєтон.

Загадка.

(*Українська леґенда*).

I.

(✕) Їхав цар і побачив при самій дорозї старого-престарезного мужика, що сам орав поле. Здивував ся цар, під'їхав близче до старенького ратая тай каже:

— Помагайбі, дїдусю!

— Спасибі, паноньку, відповів старенький, протираючи брудною хустиною свої слезаві очи і пильно вдивляв ся в розмовляючого з ним подорожного.

— А давно, дїдусю, впали снїги на горах, спитав цар.

— Сорок лїт тому назад они там залягли.

— А коли-ж з гір ріки потекли?

— Двайцять лїт они течуть звідтам, відповів ратай, не надумуючи ся.

— Чомуж ти, дїдусю, так пізно встав?

— Я то, паноньку, рано встав, але так менї вже Бог дав...

— Та он що, каже цар. — Ну, не горюй, дїдусю: за твій розум я постараю ся помогти твоєму горю. Завтра о тій самій порі я пришлю до тебе сюди дві мотики, лише гляди, гарненько возьми їх в руки, — то не будеш жалувати.

— Добре, промовив мужик, поганяючи волів, а цар поїхав дальше.

II.

Приїхав цар домів і того самого вечера зібрав до себе всїх найрозумнїйших дорадників. Так і так, каже їм, зустрів я сегодня при дорозї мужика старого-престарезного, спитав єго, коли впали снїги на горах? а він менї відповів: — сорок лїт тому назад; а коли, питаю, ріки з гір потекли? — двацять лїт тому назад, відповів менї. А коли я єго спитав, чому він так пізно встав, то дїдусь відповів: — »Я то рано встав, але вже менї так Бог дав«... Ану розгадайте менї, мудрі дорадники, сю хитру загадку, яку сей ратай не лише відгадав, але трохи що не в дурнях лишив мене своїми розумними відповідями.

Скілько нї ломали собі голови царскі дорадники, одначе нїяк не могли відгадати хитрої загадки... — В такім случаю прийдеть ся комусь з вас поїхати таки завтра до тогож дїдуся і попросити єго, щоби пояснив сю загадку, каже цар, і визначив двох найбільш заслужених бояр поїхати на вказане місце.

— Тілько глядїть менї, без відгадки не сьмієте менї і на очи показувати ся! — наказував цар від'їзжаючим боярам.

III.

Чи довго, чи коротко їхали бояри, на останку побачили в полї того самого ратая, про якого їм оповідав цар. А дїдусь, побачивши в повозцї двох панів, що під'їзжають до него, зараз догадав ся, що се є певно ті »мотики«, про які казав єму вчера проїзжий пан. Треба буде добре щурити уха, подумав дїдусь, виганяючи волів на дорогу і завертаючи плуг.

— Здоров, дїдусю божий! повитали єго пани, опинивши ся коло ратая.

— Здорові були, панове! відповів він їм і зняв шапку та низько вклонив ся.

— Се з тобою розмовляв вчера наш цар?

— Зо мною, вельможні бояри, відповів дїдусь дрожачим голосом, бо чимало здивував ся і злякав таким питанєм.

— О чім же ти, дїдусю, розмовляв з царем, питали бояри.

— Цар питав мене, а я лише відповідав єму, сказав він боярам.

— Алеж царскі питаня і твої відповіди зложили таку загадку, що нїхто з нас не міг її відгадати і ми приїхали до тебе, щоб ти нам її розтолкував...

— От в чім дїло! тягнув дїдусь, догадавши ся, чому цар радив єму добре держати в руках мотики. — Щож, бояри вельможні, розгадати вам сю загадку можу, — чому би не розгадати, а лише заплатите менї кождий по сотнї червінців, бо ви богачі, а я бідний...

Зглянули ся зачудовані бояри, нїяк не думали, щоби дїдусь вимагав від них стільки гроший; але нїчого робити, треба було дати червінцї.

— Ну, най буде по твоєму, дїдусю, промовив один з бояр: — маєш червінцї та розтолкуй нам сю хитру загадку...

— Порахував дїдусь червінцї та завязав їх в свою стареньку хустину і став говорити:

— Коли цар спитав мене: чи давно впали снїги на горах, я зараз здогадав ся, що він хоче знати, як давно я посивів? З гір потекли ріки — се значить, з якої пори почали менї слезити ся очи. Коли цар спитав, чому я пізно встав, то менї не трудно було догадати ся, що нїбито я пізно оженив ся; на се відповів я, що я рано оженив ся, але не дав менї Бог дїтий.

Вислухавши се пояснене, »мотики« вернули до царя.

(Записав Д. В. Федорів в Херсонщинї).

ПЛАШІВСКА
парова фабрика
дахівок і цегол
Стоваришенє зареєстр. з ограниченою порукою,
Бюро в Кракові, ул. св. Ґертруди ч. 8
поручає:
дахівки подвійні вальцьовані — системи вінерберґскої — барви червоної або чорної;
рурки дренові ріжної величини.
Доставу дахівок обіймає для вигоди П. Т. разом з критєм.
Цїнники і прібки висилає даром.
Упрашає о численні замовленя
10—20 Заряд.

Товариство взаїмного кредиту
„ДНЄСТЕРЪ“
стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10 (дім „Просьвіти“).
удїляє позички за оплатою 5½ % і 1% додатку на кошта адміністрацийні, властителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителїв або за інтабуляциєю, над 500 корон тілько за інтабуляциєю на першім місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященики, не посїдаючі реальностий, мусять крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через «Днєстеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після всяких можливих комбінаций.
Згадане Товариство приймає вкладки до опроцентованя від **членів і третих осіб** по 4%.
Удїл членьский виносить 50 кор., вписове 2 кор.
Членом бути і позичку дістати може тілько член обезпечений в »Днєстрѣ«.
Інформациї удїляє Дирекция листовно або аґенти Товариства взаїмних обезпечень «Днєстеръ».

Важне для рільників!
САМОЧИННІ
приряди до підливаня
в цїли
знищеня дикого ріпаку
і дикої гірчиці, возячі на більші площі,
а косячі для меньших ужитків.
косярки
до трави, конюшини і збіж
Розтрясачі кінні до сїна. **Грабярки** кінні до сїна.
Найлїпшою сїваркою
рядовою є **Ph. Mayfarth & Co.'s**
ново споряджена
„AGRICOLA“
(система пересуваня колїс)
до всїляких насїнь і ріжнородної величини висїву без зміни колїс; на ґрунта гірскі і рівнини, дуже легко ходячі, незмірно тревалі, дуже дешеві.
Уможливляють дуже велику ощадність в працї, часї і грошах.
Ручні праси до сїна і соломи, лускачі до кукурудзи, керати, молотярні, млинки до чищеня збіжа, триєри, плуги, вальцї, борони
виробляє і достарчує **яко специяльність** з порученєм, в найновійшій, вибірній за найлїпшу узнаній конструкциї
PH. MAYFARTH & Co.
ц. к. уприв. фабрика машин рільн. особлива фабрика прас до вина і машин до овочів.
у Відни, II. Taborstrasse Nr. 71.
Відзначена 400 золотими, срібними і бронзовими медалями.
Обширні катальоґи і численні письма з узнанєм — даром.
Заступцї і відпродавцї пожадані.
7—8

Важне для всїх!
На-правляє **КАЛЬОШІ** найгірше знищені
як також виконує **мужеску, дамску і дїточу обуву.**
Чоботи для духовеньства по як найприступнїйших цїнах.
З провінциї вистане старий оказ на міру.
ЛЕВ НОВОСАД, Львів, ул. Крута 7.

Видає і відповідає за редакцию **Стефан Кульчицкий**.

З друкарнї В. А. Шийковского.